

UZASADNIENIE

Dnia 15 czerwca 2011 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wydał Decyzję Nr (...) (dalej: „decyzja”), na mocy której orzekł, że Firma (...) Spółka Jawna S. K., B. K. z siedzibą w M. (dalej: „przedsiębiorca”, „spółka”) naruszyła warunek (...) koncesji na obrót paliwami ciekłymi wydanej na okres od 20 marca 2000 r. do 20 marca 2010 r., udzielonej decyzją Prezesa URE z 17 marca 2000 r. Nr (...) zmienioną decyzją z 16 września 2002 r. Nr (...) i decyzją z 12 października 2006 r. Nr (...). Naruszenie polegało na tym, iż przedsiębiorca wykonywał działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami ciekłymi na stacji paliw, która nie spełniała wymagań technicznych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063 z późn. zm.). Przedsiębiorcy została wymierzona kara pieniężna w wysokości 16.232,00 zł (szesnaście tysięcy dwieście trzydzieści dwa złote zero groszy).

Uzasadniając powyższą decyzję Prezes URE argumentował, iż stacja, na której spółka prowadziła działalność nie została wyposażona w urządzenia zabezpieczające przed emisją par produktów naftowych I klasy do powietrza atmosferycznego w procesie zasilania zbiorników magazynowych stacji. Powyższy wymóg wynikał z przepisów § 97 ust. 1 pkt 4 w zw. z § 179 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r., o którym mowa wyżej. Zgodnie z tymi przepisami, każda użytkowana stacja paliw do dnia 31 grudnia 2005 r. powinna być wyposażona w urządzenia zabezpieczające przed emisją par produktów naftowych I klasy do powietrza atmosferycznego w procesach zasilania zbiorników magazynowych stacji paliw płynnych. Oznaczało to, że przedsiębiorca od 1 stycznia 2006 r. do co najmniej marca 2008 r. wykonywał działalność koncesjonowaną na stacji paliw, która nie spełniała warunków technicznych przewidzianych przepisami prawa. Zgodnie bowiem z warunkiem (...) koncesji na wykonywanie działalności udzielonej spółce, „Koncesjonariusz jest zobowiązany do utrzymywania stanu technicznego oraz wyposażenia użytkowanych obiektów, instalacji i urządzeń związanych z prowadzeniem działalności objętej koncesją, zgodnego z obowiązującymi przepisami określającymi wymogi techniczne, w tym metrologiczne, jakościowe i ochrony środowiska, zapewniającego w szczególności utrzymywanie wymaganej jakości paliw ciekłych będących przedmiotem obrotu(...)”. Powyższy warunek został podtrzymany w nowej koncesji, na mocy decyzji Nr (...) z dnia 20 grudnia 2010 r. wydanej na okres od 15 października 2010 r. do 15 października 2020 r.

W związku z wszczęciem postępowania administracyjnego, w piśmie z dnia 3 lutego 2011 r. Prezes URE zobowiązał przedsiębiorcę do złożenia szczegółowych wyjaśnień w sprawie, wniosków dowodowych oraz do przesłania uwierzytelnionych kopii dokumentów mających związek z naruszeniem koncesji. Pismem z dnia 18 lutego 2011 r. spółka złożyła wniosek o przesłuchanie świadków na okoliczność zaprzestania w miesiącu marcu 2008 r. wykorzystywania do działalności gospodarczej zbiornika objętego postępowaniem administracyjnym w sprawie wymierzenia kary pieniężnej oraz o przesłuchanie w charakterze strony panów B. oraz S. K.. Postanowieniem z dnia 9 marca 2011 r. odmówiono przeprowadzenia dowodów z przesłuchania świadków oraz strony. Uznano, iż powyższe dowody są bezzasadne i nie mają znaczenia dla sprawy. Zapoznano się jedynie z dokumentacją spółki i po tym fakcie zawiadomiono spółkę o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie. Przedsiębiorca nie wniósł już żadnych uwag ani dodatkowych dokumentów, zatem Prezes URE wydał stosowną decyzję.

Z przedstawionych dowodów wynikało, iż spółka dokonała wymaganej prawem hermetyzacji (zabezpieczenia stacji paliw przed niekorzystnym oddziaływaniem na środowisko naturalne) dopiero dnia 6 października 2010 r. Prezes URE podniósł ponadto, iż nawet gdyby zeznania świadków potwierdziły fakt wykorzystywania przez przedsiębiorcę zbiornika nie wyposażonego w hermetyzację tylko do miesiąca marca 2008 r., to naruszenie prawa w tej sytuacji było i tak bezsporne.

Karę pieniężną nałożono na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy Prawo Energetyczne, który stanowi, iż karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Przy nałożeniu kary Prezes URE wziął pod uwagę czynniki wymienione w art. 56 ust. 6 ustawy Prawo Energetyczne, tj. stopień szkodliwości popełnionego

czynu, stopień zawinienia sprawcy, dotychczasowe zachowanie przedsiębiorcy oraz jego możliwości finansowe. Ze względu na długi okres trwania naruszenia warunku (...) koncesji i przyjmując, że przedsiębiorca wiedział, iż nie przestrzega przepisów dotyczących ochrony środowiska, stopień szkodliwości czynu nie mógł zostać określony jako znikomy. Odnosząc się do stopnia zawinienia, Prezes URE zachowanie przedsiębiorcy ocenił jako zawinione zaniechanie, które wynikało z braku zachowania należytej staranności wymaganej przy prowadzeniu profesjonalnej działalności gospodarczej. Wskazał, że działalność koncesjonowana, jako działalność szczególnie regulowana przez Państwo powinna być wykonywana z najwyższą starannością. Uwzględniając możliwości finansowe przedsiębiorcy Prezes URE oparł się na bilansie i rachunku zysków i strat za rok 2010 oraz artykule 56 ust. 3 ustawy Prawo Energetyczne, który stanowi, iż karę pieniężną można wymierzyć w wysokości do (...)przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę z działalności koncesyjnej. Kara wymierzona spółce (16.232,00 zł) stanowiła jedynie (...)przychodów osiągniętych z działalności koncesjonowanej.

Pismem z dnia 4 lipca 2011 r. Firma (...) Spółka JawnaS. K., B. K.z siedzibą w M.(reprezentowana przez radcę prawnego T. M.) złożyła odwołanie od Decyzji Prezesa URE Nr (...)z dnia 15 czerwca 2011 r.

Powyższej decyzji zarzucono brak wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy oraz naruszenie prawa materialnego poprzez niezastosowanie w przedmiotowej sprawie przepisu art. 56 ust. 6a ustawy Prawo Energetyczne.

W odwołaniu od decyzji argumentowano, iż na podstawie złożonych w sprawie wniosków dowodowych, przedsiębiorca chciał wykazać znikomy stopień szkodliwości czynu będący jednym z czynników wpływających na wymiar nałożonej kary pieniężnej. Przedsiębiorca podniósł, że byłby w stanie wykazać znacznie mniejszą szkodliwość swojego zachowania, która mogłaby doprowadzić nawet do odstąpienia od wymierzenia kary. Wymienił w tym celu okoliczności wskazujące na łagodniejszy jej wymiar , m.in.: dotychczasowy sposób wykonywania działalności koncesjonowanej poza przypadkiem przedmiotowego postępowania, wysokość obrotu paliwami przed rokiem 2010, brak jakichkolwiek usterek i awarii w okresie wykonywanej działalności, których wynikiem byłoby skażenie środowiska czy przyczyny, na podstawie których nie wykonał po dniu 1 stycznia 2006 r. wymaganych prawem czynności. Przedsiębiorca uzasadniał, iż mała wysokość wymierzonej kary pieniężnej ((...)przychodów) przy uwzględnieniu wymienionych okoliczności mogłaby stanowić podstawę nawet do ulaskawienia przedsiębiorcy. Poza tym wskazał, iż zastosowanie art. 56 ust. 6a było uzasadnione także tym, iż natychmiast po wszczęciu przez Prezesa URE postępowania administracyjnego odstąpiono od naruszania warunku (...) koncesji, które to naruszenie było podstawą wszczęcia przedmiotowego postępowania.

(odwołanie Firmy (...) Spółka JawnaS. K., B. K.z siedzibą w M.– k. 16-17v.)

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Firma (...) Spółka JawnaS. K., B. K.z siedziba w M.prowadziła obrót paliwami ciekłymi na podstawie koncesji udzielonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 17 marca 2000r. nr (...)zmienionej następnie decyzjami z dnia 16 września 2002r.12 października 2006r. a następnie nowej decyzji koncesyjnej z dnia 15 października 2010r. zmienionej decyzją z dnia 20 grudnia 2010r.

W toku postępowania administracyjnego w przedmiocie wydania nowej decyzji koncesyjnej stwierdzono, że stacja nie spełnia wymogów o których mowa w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej, produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz.U. nr 243,poz. 2063 z 2005r. ze zm.). Rozporządzenie to określało, że od dnia 1 stycznia 2006r. każda stacja paliw winna być wyposażona w urządzenia zabezpieczające przed emisją par benzyn do powietrza atmosferycznego przy napełnianiu zbiorników magazynowych. Przedsiębiorca od 1 stycznia 2006r. do co najmniej marca 2008r. wykorzystywał przy wykonywaniu działalności koncesjonowanej zbiornik o numerze (...) o pojemności 20 m³ nie wyposażony w urządzenie zabezpieczające.

Na wezwanie Prezesa URE przedsiębiorca wyposażył zbiornik w filtr w dniu 6 października 2010r. na co przedstawił dowód w postaci faktury VAT.

Przychody przedsiębiorcy za rok 2010r. z działalności koncesjonowanej wyniosły (...) zł, zaś dochód (...) zł.

(okoliczności niesporne: decyzje z dnia 17 marca 2000r, dnia 16 września 2002r. , 12 października 2006r., 15 października 2010r. i 20 grudnia 2010r. akta postępowania administracyjnego, faktura VAT nr (...)dnia 06.1.-10 k-14, protokół kontroli nr (...)Inspekcji (...) k-13 akt postępowania administracyjnego, dane o uzyskanym dochodzie za 2010r. k-39)

Stan faktyczny nie był kwestionowany przez strony, w szczególności Prezes URE nie przeczył temu, że niedostosowany zbiornik był wykorzystywany do marca 2008r.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył co następuje:

Na mocy art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz.U. nr 89, poz. 625 z 2006r. ze zm.) karze pieniężnej podlega ten kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Odpowiedzialność za naruszenie koncesji ma charakter obiektywny zaś Urząd zobowiązany jest do wymierzenia kary za jej naruszenie. Przedsiębiorca wykonujący działalność koncesjonowaną winien dopełnić wszelkich aktów staranności aby spełnić wymogi koncesji. Pośrednim obowiązkiem z niej wynikającym na mocy postanowienia (...) jest obowiązek utrzymywania stanu technicznego oraz wyposażenia użytkowanych obiektów, instalacji i urządzeń związanych z prowadzeniem działalności koncesjonowanej, zgodnie z obowiązującymi przepisami określającymi warunki techniczne, w tym meteorologiczne, jakościowe i ochrony środowiska. Orzecznictwo sądowe podkreśla obiektywny charakter odpowiedzialności przedsiębiorcy statuowanej przez art. 56 ust.1 pkt 12 Prawa energetycznego. W tej mierze jednolite jest orzecznictwo Sądu Najwyższego, a tytułem przykładu wspomnieć należy wyrok z dnia 12 kwietnia 2011r. sygn. III SK 46/10. Nie mniej jednak choć odpowiedzialność ta co do zasady ma taki charakter to czynniki natury subiektywnej i skutki naruszenia wpływają na rozmiar wymierzonej kary a nawet mogą powodować odstępianie od jej wymierzenia. Bez wątplenia stopień zawinienia wpływa na wymiar nałożonej kary pieniężnej i to nie tylko znaczenie będzie miało rozróżnienie między winą umyślną oraz niedbalstwem, lecz również przy ocenie niedbalstwa istotnym będzie jakie zasady starannego działania zostały przez ponoszącego winę naruszone.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne sużące do transportu ropy naftowej, produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz.U. nr 243,poz. 2063 z 2005r. ze zm.) określało w paragrafie 97 ust.1 pkt 4, że zbiorniki winny być wyposażone w filtr zabezpieczający przed emisją par benzyn przy napełnianiu zbiornika. Rozporządzenie to weszło w życie z dniem 1 stycznia 2006r.

W odwołaniu od wydanej przez Prezesa URE decyzji skarżący wskazał m.in. na niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy. Z uzasadnienia odwołania wynika, że przedsiębiorca w piśmie z dnia 18 lutego 2011r. i następnie w piśmie z dnia 30 marca 2011r. zgłosił wnioski dowodowe w celu wykazania znikomego stopnia szkodliwości czynu. Do okoliczności tych strona zalicza dotychczasowy sposób wykonywania od 2000r. działalności koncesjonowanej bez naruszenia jej warunków, nie występowanie żadnych awarii i usterek w prowadzeniu działalności koncesjonowanej przez cały okres prowadzenia działalności których skutkiem było skarżenie środowiska, przyczyn i okoliczności dla których nie wykonano po dniu 1 stycznia 2006r. obowiązku stanowiącego przedmiot postępowania oraz stopnia zawinienia w tym okresie, daty i rodzaju zbiornika zamontowanego w marcu 2008r. Okoliczności te mają, w ocenie strony, wpływ na ocenę stopnia szkodliwości czynu.

Między stronami nie było sporu co do stanu faktycznego, z tej przyczyny niezasadny jest zarzut nierozpoznanie przez Prezesa URE wszystkich okoliczności sprawy. Strona zresztą żadnych wniosków dowodowych w odwołaniu nie zgłosiła.

Okoliczności podnoszone przez stronę w odwołaniu nie mają znaczenia dla sprawy albo też nie były kwestionowane przez Prezesa URE. Znikoma szkodliwość czynu może być oceniana w odniesieniu do konkretnego naruszenia. Zatem zasadnym jest wyłącznie badanie szkodliwości zaniechania montażu urządzenia zabezpieczającego przed emisją oparów produktów naftowych do powietrza atmosferycznego w procesach zasilania zbiorników stacji paliw. Jak wskazał Prezes URE (a czego skarżący nie zakwestionował) hermetyzacja zbiorników neutralizuje wpływ funkcjonowania obiektu na środowisko naturalne i poprawia warunki pracy i życia ludzi znajdujących się w zasięgu oddziaływania zbiorników. Hermetyzacja I stopnia winna eliminować emisje par do otoczenia podczas napełniania zbiorników magazynowych stacji paliw z autocystern. Stosowanie hermetyzacji I stopnia w przeciwieństwie do hermetyzacji II stopnia obowiązuje wszystkie stacje paliw.

Zatem z punktu widzenia oceny szkodliwości czynu nie ma znaczenia dotychczasowy sposób wykonywania koncesji ani też przyczyny i okoliczności dla których nie wykonano nałożonych przez przepisy obowiązków montowania rzeczonych filtrów. Szkodliwość czynu oceniana jest w kontekście skutków tego konkretnego czynu niezależnie od tego czy skutki te mają dotyczyć środowiska naturalnego czy zdrowia ludzi. Pozwany nie twierdził, że wskutek braku filtra doszło do wybuchu lub wycieku paliwa na prowadzonej przez przedsiębiorcę stacji, dlatego też nie było potrzeby prowadzenia na tę okoliczność dowodu. Natomiast nie można zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, że właśnie dlatego, że nie doszło do wybuchu czy wycieku szkodliwość zaniechania przedsiębiorcy jest znikoma. Nie montując filtra powód nie zapobiegał wydobywaniu się oparów ze zbiorników podczas zasilania zbiorników co samo w sobie stanowi o szkodliwości czynu. Opary te bowiem miały negatywny wpływ na środowisko naturalne i zdrowie ludzi. Stan niezgodny z prawem utrzymywał się przez co najmniej 26 miesięcy a rodzaj zaniechania nie pozostawał neutralny dla środowiska i zdrowia ludzi pracujących na stacji paliw. Oceniając stopień szkodliwości czynu trzeba wskazać, że choć na wezwanie organu przedsiębiorca usunął nieprawidłowości, to jednak długi okres utrzymywania się stanu niezgodnego z prawem oraz rodzaj naruszenia nie pozwala przyjąć znikomej szkodliwości czynu.

Wbrew zarzutom skarżącego Prezes URE wziął pod rozwagę wszystkie okoliczności istotne dla sprawy. Rozmiar kary bez wątplenia uwzględnia fakt, że brak filtra nie wywołał żadnej awarii przez czas użytkowania niedoposażonego zbiornika. Zgodnie z art. 56 ust. 3 prawa energetycznego Prezes URE może wymierzyć karę w kwocie do (...) przychodu przedsiębiorcy z działalności koncesjonowanej osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Wymierzona kara stanowi zaledwie (...) przychodów, a zatem uwzględnia skutki zaniechania i stopień zawinienia w postaci braku dołożenia należytej staranności. Przy tym trzeba zwrócić uwagę na to, że choć karę wymierza się jako procent przychodu, to należy stwierdzić, że kwota 16.232 zł jest również znacznie niższa od kwoty dochodu jaki spółka osiągnęła w 2010r. Wymierzona kara jest adekwatna do możliwości finansowych spółki.

W dalszej kolejności skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 56 ust. 6a prawa energetycznego przez jego niezastosowanie. Przepis ten pozwala na odstąpienie od wymierzenia kary z uwagi na znikomą szkodliwość czynu. Podnoszony zarzut powiązany jest z zarzutem uprzednio omówionym. Prezes URE prawidłowo ustalił stan faktyczny oraz wziął pod uwagę wszystkie okoliczności oceniając stopień szkodliwości czynu. Stopień szkodliwości czynu nie może zostać uznany za znikomy, a tym samym za dający podstawę do odstąpienia od wymierzenia kary. Wymierzona kara mieści się w dolnych granicach zagrożenia karą i uwzględnia formę winy w postaci niedbalstwa oraz stopień szkodliwości czynu wyższy od znikomego.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie I wyroku.

W dniu 28 sierpnia 2013r. tj. na dzień przed terminem rozprawy wpłynął faks nadany przez pełnomocnika skarżącego, w którym przedstawiono dodatkowy zarzut odwoławczy tj. naruszenia art. 56 ust. 6 prawa energetycznego przez nieuwzględnienie okoliczności sprawy w zakresie wysokości kary pieniężnej. Odnosząc się do formy w jakiej złożono pismo do sądu trzeba wskazać na to, że zgodnie z art. 125 par. 1 k.p.c. pisma procesowe obejmują wnioski i oświadczenia stron składane poza rozprawą. Jednocześnie gdy przepis szczególny tak stanowi pisma wnosi się na urzędowych formularzach lub na elektronicznych nośnikach informatycznych. W przedmiotowym przypadku przepis szczególny nie przewidywał możliwości wniesienia pisma w wyżej wymieniony sposób, jak również przepisy nie przewidują możliwości wnoszenia pism za pośrednictwem faksu. Znaczącym jest również fakt, że zgodnie z art. 165

par. 2 k.p.c. oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Wniesienie do sądu może nastąpić przez złożenie pisma na biurze podawczym sądu albo przez oddalenie w placówce pocztowej. Nadanie pisma faksem nie jest ani jego złożeniem na biurze podawczym sądu (sąd fizycznie otrzymuje kopię pisma nie zaś samo pismo) ani nie jest oddaniem w placówce pocztowej. W takim razie wydruk z faksu nie może zostać uznane za pismo procesowe nawet dotknięte brakami formalnymi. Strona bowiem nie wniosła pisma do sądu zgodnie z przepisami procedury cywilnej. Zgodnie z art. 130 par. 1 k.p.c. to właśnie pismo procesowe winno być dotknięte brakami aby można było wezwać do ich usunięcia. Wydruk z faksu tak samo jak korespondencja elektroniczna (poza wypadkami określonymi w przepisach) nie mogą być uznane za pismo procesowe podlegające badaniu pod względem braków formalnych.

Nadto, abstrahując od faktu, że skarżący nie wniósł w sposób prawnie przepisany pisma procesowego, wskazać trzeba, że podniesiono po upływie wniesienia odwołania nowy zarzut odwoławczy.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego.

(...)